

XX. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1932¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 16 p:nä 1931 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusaputoimiston johtokunnan jäseniksi vuodeksi 1932 lakitieteenkandidaatti, filosofiantohtori J. Helo, varatuomari S. Ilmanen, vanhempi oikeusneuvosmies G. Leopold, varatuomari S. T. Mannermaa ja rouva M. Schulz-Cajander. Näistä johtokunta valitsi sittemmin puheenjohtajakseen vanhemman oikeusneuvosmiehen Leopoldin ja varapuheenjohtajakseen varatuomari Mannermaan. Kaupunginhallituksen edustajana oikeusaputoimiston johtokunnassa oli lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.

Johtokunnalla oli kertomusvuoden varrella kaikkiaan neljä kokousta. Kokouksissa käsiteltiin pääasiassa juoksevia asioita.

Oikeusavustajan virkaa hoiti edelleen varatuomari N. Lindegrén ja oikeusavustajan apulaisen virkaa taasen varatuomari Y. Hämesalo. Toimistoapulainen G. Appelqvist erosi toimestaan kesäkuun 15 p:nä. Viran oltua asianmukaisesti julistettuna haettavaksi johtokunta valitsi kokouksessaan kesäkuun 14 p:nä 59 hakijasta toimeen ylioppilas O. Bremerin, joka heti ryhtyi tointa hoitamaan. Kesälomasijaisina toimivat korkeimman oikeuden notari V. Maliniemi, varatuomari H. Laukkanen ja ylioppilas O. Bremer.

Oikeusaputoimiston menosääntö nousi vuonna 1932 166,055 markkaan oltuaan edellisenä vuonna 149,405 markkaa.

Oikeusaputoimisto sai vuoden varrella kuten ennenkin toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rättshjälpsanstalt), jonka välitystä toimisto puolestaan käytti kahdessa asiassa. Sitäpaitsi on oltu molemminpuolisessa yhteydessä erinäisten kotimaassa toimivien köyhäinasianajajain kanssa.

Muuten jatkui oikeusaputoimiston toiminta entiseen tapaan. Asiakkaiden luku lisääntyi huomattavasti, mikä luonnollisesti vaikutti asioidenkin lisääntymiseen. Tämä johtunee osaksi vallitsevasta taloudellisesta lamakaudesta. Jäljempänä olevat numerotiedot valaisevat lähemmin oikeusaputoimiston toimintaa vuonna 1932.

Käyntien luku oli 12,890, niiden luvun ollessa vuonna 1931 9,935, vuonna 1930 8,771, vuonna 1929 8,541 ja vuonna 1928 6,958.

Eri kuukausien osalle käynnit jakautuivat seuraavasti:

Tammikuu (24 päivää)	1,077	Heinäkuu (26 päivää)	1,064
Helmikuu (25 »)	999	Elokuu (27 »)	1,170
Maaliskuu (24 »)	852	Syyskuu (26 »)	1,146
Huhtikuu (26 »)	1,201	Lokakuu (26 »)	1,109
Toukokuu (24 »)	1,121	Marraskuu (26 »)	1,184
Kesäkuu (24 »)	937	Joulukuu (25 »)	1,030

Yhteensä (303 päivää)

12,890

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita taulukkotietoja ei ole tässä julkaistu.

Kuten ylläolevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden kuluessa avoinna 303 päivänä. Käyntien luku päivää kohden oli siis 42.5; vastaavat numerot vuosina 1931 ja 1930 olivat 32.9 ja 29.0.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 93, vähin 13.

Alempana olevat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja asiakkaitten säädyn, sukupuolen, ammatin y. m. Tällöin on otettu huomioon ainoastaan ne asiat, joissa toimisto on ryhtynyt oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pidempiin suullisiin neuvotteluihin.

Tällaisten asiain kokonaismäärä oli 1,879, joista 1,797 oli kertomusvuonna tulleita ja 82 edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 2,109, niistä hakukirjoja 991.

Säätynsä tai ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyvät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia				Työnjohtajia	4	—	4
naisia ja leskiä ...	—	590	590	Valureita	4	—	4
Työläisiä	213	91	304	Juoksupoikia	3	—	3
Palvelijattaria	—	248	248	Kersanteja	3	—	3
Ompelijattaria	—	54	54	Kivenhakkaajia ...	3	—	3
Keittäjättäriä	—	52	52	Lasinleikkaajia ...	3	—	3
Tarjoilijoita	—	48	48	Lämmittäjiä	3	—	3
Kauppa-apulaisia .	4	39	43	Merimiehiä	3	—	3
Maalareita	37	—	37	Poliiseja	3	—	3
Autonkuljettajia ...	34	—	34	Sairaanhoidtajatta-			
Siiivojattaria	—	32	32	ria	—	3	3
Leipureita	19	9	28	Asiamiehiä	2	—	2
Puuseppiä	28	—	28	Asentajaoppilaita .	2	—	2
Kirvesmiehiä	23	—	23	Eristäjiä	2	—	2
Partureita	—	17	17	Jääkärivärrikkejä .	2	—	2
Konttoriapulaisia .	2	12	14	Kauppiaita	1	1	2
Monttöörejä	14	—	14	Kelloseppiä	2	—	2
Ajureita	13	—	13	Kultaseppiä	2	—	2
Silittäjiä	—	13	13	Kylvettäjiä	—	2	2
Neitejä	—	10	10	Piirustajia	2	—	2
Latojia	9	—	9	Postinkuljettajia ...	2	—	2
Juoksutyttyjä	—	8	8	Puutarhureja	2	—	2
Modisteja	—	8	8	Rakennusmesta-			
Emännöitsijöitä ...	—	7	7	reita	2	—	2
Kassanhoitajia ...	—	7	7	Seppiä	2	—	2
Kylmänruuanlait-				Valokuvaajia	2	—	2
tajia	—	7	7	Verhoilijoita	2	—	2
Pesijättäriä	—	7	7	Ylioppilaita	2	—	2
Rappareita	7	—	7	Farmaseutteja	—	1	1
Soittajia	3	4	7	Harjansitojia	1	—	1
Vahtimestareita ...	7	—	7	Hierojia	—	1	1
Viilaajia	7	—	7	Johtajia	1	—	1
Yövahteja	7	—	7	Kauppamatkusta-			
Kirjatyöläisiä	3	3	6	ja	1	—	1
Peltiseppiä	6	—	6	Kehääjiä	—	1	1
Varastomiehiä	6	—	6	Kokkeja	1	—	1
Kaupustelijoita ...	2	3	5	Koululaisia	1	—	1
Räätäleitä	5	—	5	Kutojia	—	1	1
Alikonemestareita .	4	—	4	Kättilöitä	—	1	1
Kahvin kuljettajia .	—	4	4	Lasihiojia	1	—	1
Kamppaajia	—	4	4	Maanviljelijöitä ...	1	—	1
Mekanikkoja	4	—	4	Nuohoojia	1	—	1
Muurareita	4	—	4	Opettajia	1	—	1
Suutareita	4	—	4	Palosotilaita	1	—	1
Talonmiehiä	4	—	4	Paperileikkaajia ...	1	—	1

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Radiosähkötäjä-				Sorvaajia	1	—	1
harjoittelijoita	1	—	1	Taiteilijoita	1	—	1
Rautatieläisiä	1	—	1	Tilkitsijöitä	1	—	1
Räätäilyönteki-				Veistäjiä	1	—	1
jöitä	—	1	1	Veturinkuljettajia .	1	—	1
Sanomalehtimiehiä	1	—	1				
Siipikarjanhoitajia	—	1	1	Yhteensä	546	1,290	1,836

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta, vahvistetun kaavakkeen mukaan laaditusta yhdistelmästä.

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perintöoikeut. kuuluvia asioita	21
Vuokrariitoja	35	Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	4
Työ- ja palkkariitoja	715	Yleisiä veroja koskevia asioita	68
Muita saamisioikeuksia	157	Holhousasioita	8
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	18	Vähäpätöisiä rikosasioita	3
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Sotilasavustuksia	247
Aviוריitoja	4	Tapaturma-asioita	5
Avioeroja	146	Toimeksiantoja	16
Pesäeroja	3	Erinäisiä tiedusteluja, hake-	
Perheen elatus	77	muksia, valituksia y. m.	339
Kuolleeksi julistamisia	13	Yhteensä	1,879

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1,764, kuten alempana olevista luvuista näkyy:

Sopimalla ratkaistu	581	Annettu eri viranomaisille	656
Oikeudenkäynnillä ratkaistu ...	338	Juttuja, joissa toimisto otti haas-	
Erin. syistä jätetty sillensä	176	teen, mutta ei ajanut loppuun	13
		Yhteensä	1,764

Edellämainitut eri virastoille jätetyt 656 asiaa sekä virastojen ratkaisusta riippuvat 8 asiaa jakautuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti. Näihin ei sisälly Helsingin raastuvanoikeuteen ja muualle otettuja haasteita.

Tasavallan presidentti	14	Poliisimestari	1
Valtioneuvosto	22	Keskusvankilan johtaja	1
Valtiovarainministeriö	2	Lääninvankilan johtaja	1
Sisäasiainministeriö	2	Porvoon tuomiokapituli	1
Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö	5	Tampereen »	1
Puolustusministeriö	9	Helsingin kaupungin maistraatti .	7
Sosiaaliministeriön huolto-osasto	1	» » raastuvanoik.	27
Korkein oikeus	6	» » kaupungin-	
Korkein hallinto-oikeus	84	» » valtuusto ...	4
Turun hovioikeus	7	» » hallitus	29
Uudenmaan läänin maaherra ...	332	» » köyhäinhol-	
Viipurin »	7	» » tolautakunta	36
Oulun »	1	» » lastensuoje-	
Hämeen »	8	» » lulautakunta	1
Turun ja Porin »	5	» » holhouslau-	
Mikkelin »	1	» » takunta	5
Vaasan »	1	» » tutkijalau-	
Eduskunnan kansliatoimikunta .	1	» » takunta	24

Helsingin kaupungin perintövero-		Uudenmaan piirin kutsuntatoim.	4
tarkastus-		Lääkintähallitus	1
lautakunta .	1	Kouluhallitus	1
»	»	Rautatiehallitus	1
teknillisten		Vilppulan kunnanvaltuusto	1
laitosten hal-		Helsingin pitäjän kunnanval-	
litus	1	tuusto	1
Ensimmäiselle kaupunginvoudille	1	Sortavalan kaupunkiseurakunta	1
Venäjästä lähestystölle	1	Rääkkylän holhouslautakunta ...	1
Helsingin piiriin kutsuntatoimisto	3		

Se seikka, että 176 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoinkuin edellisinä vuosina, siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä lopuksi siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuudentodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 13 yllämainittua juttua, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston voimassa olevan johtosäännön mukaan eivät ole velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia ollut haasteella tavattu tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden kuluessa 398 asiassa. Näistä ajoi toimisto vuoden kuluessa loppuun 338 asiaa, joista 332 juttua voitettiin ja 6 hävittiin, niistä 1 vastaajana. Helsingin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin vuoden kuluessa toimiston puolesta 503 kertaa 223 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 303:een esiinnyttiin niinmuodoin raastuvanoikeudessa useammin kuin joka toinen päivä.